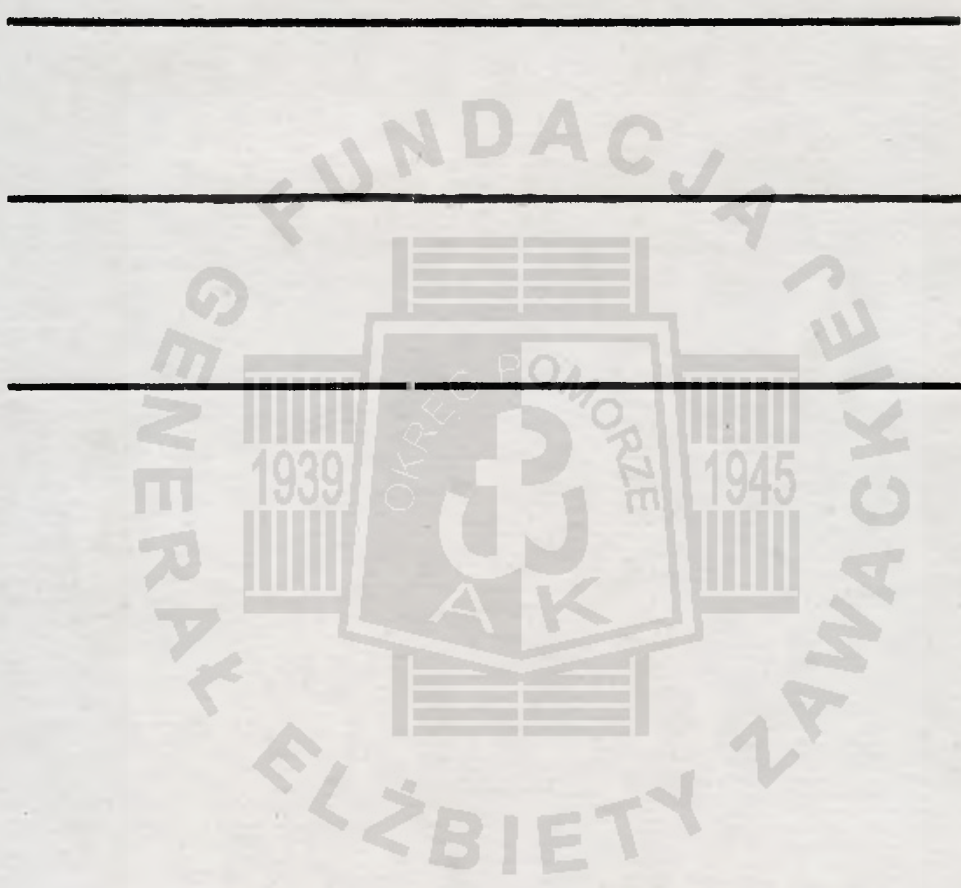

Marii Wittek

ul. Pasmurna 93 tel. 0048 56 65 22 186
e-mail: fapak@wp.pl, www.edzweka.pl

H. Raj. zob. z. 2000.
H. Raj. opow VII 2015

LHP

dit
Zurawka

+ 1944 kil braci sioj.

Kopie. **WOJCIECHOWSKA Gabriela**

2081/USK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI —

2081/USU

LWP

WOJCIECHOWSKA Gabonela

I/1. Relacja ✓ k. 3. s. 1-3

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora —

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację

III/1 – Materiały dotyczące rodziny relatora

III/2 – Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 – Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III/4 – Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 – inne... —

IV. Korespondencja —

V. Nazwiskowe karty informacyjne ✓

VI. Fotografie ✓

I/1 Relacja

Życiorys poległej Gabrieli Wójcickowskiej, żołnierka I AWP
(1924-1944) opracował p.łk Józef Margules, W-19, dn. 16 XI 1999.
mps OKP. K.3. s.1-3

WOJCIECHOWSKA Gabryela, Gabriela /Gabrysia/ c. Piotra, rolnika i Aleksandry, ur. 1924r., uczennica, 1940 deportowana na Syberię, 1943r. wstąpiła do wojska polskiego na Wschodzie, kapral, podoficer sanitarny 4 pułku piechoty 1 Armii WP. Zmarła z ran 2 sierpnia 1944r. w szpitalu polowym w Kosówce pod Puławami.

Gabriela urodziła się 24 sierpnia 1924r.¹ we wsi Radziwiłki pow. augustowskiego. Po agresji ZSRR na wschodnie tereny Polski, w 1940r. jako szesnastoletnia uczennica /7 oddziałów szkoły powszechnej/, wraz z rodziną została wywieziona na Sybir, gdzie pracowała przymusowo w posiołku Kwitek/rejon Tajszet/ k/Irkucka.

Jesienią 1943r. Gabriela wstąpiła ochotniczo do tworzonego w Sielcach n/Cką 1 Korpusu Polskich Sił Zbrojnych w ZSRR. Pokonując perypetie w Komisji Ewidencyjno Poborowej, w związku z jej młodocianym wiekiem i wątłą kondycją, otrzymała przydział do 2 Dywizji Piechoty im. Jana Henryka Dąbrowskiego.² 18 października 1943r., po ukończeniu dywizyjnego kursu służby sanitarnej w 2 batalionie sanitarnym, Gabriela awansowała do stopnia kaprala i została skierowana na stanowisko instruktora sanitarnego w plutonie sanitarnym 3 batalionu 4 pułku piechoty.

Była bardzo zdyscyplinowanym żołnierzem. Pracowita, pogodna i chętna do udzielania pomocy chorym żołnierzom w obozie sieleckim, w czasie długotrwałego przejazdu koleją na Smoleńszczyznę i Ukrainę zachodnią oraz podczas uciążliwego marszu pieszego na front - do Polski.

1 sierpnia 1944r., a więc w dniu wybuchu Powstania Warszawskiego, o którym żołnierze 4 pułku piechoty jeszcze nie wiedzieli, pułk toczył od świtu zacięty bój z nieprzyjacielem o uchwycenie przyczółka na lewym brzegu Wisły w Górze Puławskiej pod Puławami.

"Nieprzyjacielski ogień nie ustawał również po południu 1 sierpnia. Żołnierze przygotowujący się do forsowania znajdowali się w głębokich poniemieckich okopach nad Wisłą. Ci na wysuniętych do przodu stanowiskach ogniowych nie mieli tak bezpiecznych ukryć. Chroniły ich jedynie

małe nierówności terenu.

Naraz z przeciwległego brzegu padła seria pocisków. Nie wszystkie były celne, ale jedna trafiła tuż obok obsługi wysuniętego karabinu maszynowego. Odłamki poleciały we wszystkich kierunkach. Słychać było jęki rannych i błagalne nawoływania o pomoc - sanitariusz, sanitariusz, sanitariusz...

Opodal w okopie siedziała skulona Gabrysia. Była bardzo znużona, gdyż od samego świtu pracowała niezmordowanie. Opatrzyła już wielu rannych i wyniosła ich na swych wątłych barkach spod nieprzyjacielskiego ognia. Wielu żołnierzy zawdzięcza jej życie.

Ranni wzywali pomocy, ruszyła więc i tym razem. Czołgając się zwinnie do wysuniętego stanowiska ogniowego, dotarła do nich niebawem. Już kończyła bandażowanie głowy jednego z rannych, gdy nagle rozległ się niespodziewany huk pojedynczego pocisku i świst rozsypujących się odłamków. Jeden trafił Gabrysię w brzuch. Rannych z trudem udało się wyewakuować z pola walki.

Na pułkowym punkcie medycznym Gabrysia była jeszcze przytomna. Bardzo pragnęła żyć. Lekarze robili wszystko, by ją uratować. Ale rana okazała się śmiertelna. Po dwóch godzinach zgasła bohaterska sanitariuszka - kapral Gabriela Wojciechowska³.

Pochowano ją na cmentarzu wojennym w Końskowoli, a następnie po ekshumacji na cmentarzu wojskowym w Puławach⁴. Za swój bohaterski czyn bojowy została pośmiertnie odznaczona Krzyżem Walecznych.

W styczniu 1967r. imieniem kapral Gabrieli Wojciechowskiej została nazwana szkoła w Nieświnie w pow. koneckim.⁵

Przypisy

1 W dokumentach Centralnego Archiwum Wojskowego figuruje ta data urodzenia, ale najprawdopodobniej urodziła się w 1926r.

2 W 4 pułku piechoty znalazła się także rówieśniczka Gabrieli, koleżanka syberyjskiej niedoli, plutonowy Helena Michalak c. Stanisława, również instruktor sanitarny.

3 Fragment książki- Józef Margules "Frontowi czwartacy Z dziejów czwartego pułku piechoty!" Warszawa 1963, s.173-174.

4 Bliska koleżanka Gabrysi - Ola Wojciechoeska, również dzielna sanitariuszka, przesłała matce Gabrysi smutną wieść o śmierci córki oraz jej wszystkie rzeczy osobiste. Rodzice Gabrysi przebywali na Syberii do 1946r.

5 Audycja radiowa 5 lutego 1967r.

Zróżdka archiwalne i bibliografia

Dokumenty Centralnego Archiwum Wojskowego, sygnatury: CAW-III-23, 216, s.55 CAWIII-23, 111, s.146, CAW III-24, 30, s.132, CAW III-24, 69, s.152-153.

Relacja chor. Władysława Chmurkowskiego-b.dowódcy plutonu sanitarnego 3 batalionu 4 pułku piechoty. W zbiorach dr.J.Margulesa.

Zdjęcie kpr. Gabrieli Wojciechowskiej. W zbiorach dr.J.Margulesa.

Józef Margules "Ludzie czynu", "Wojskowy Przegląd Historyczny" nr 3/4 1963, s.551.

Jerzy Rydkowski "Żołnierze lat wojny i okupacji!" Warszawa 1971, s.597.

Centralna Biblioteka Wojskowa Wojskowy Instytut Historyczny "Kobieta polska w II wojnie światowej!" Materiały bibliograficzne. Warszawa 1973, s.38.

Leszek Lewandowicz, Zdzisław Lisek, Juliusz J.Malczewski, Roman L.Polkowski, Wincenty Romanowski "Księga Poległych na Polu Chwały Żołnierzy Ludowego Wojska Polskiego polegli, zmarli z ran i zaginieli w czasie drugiej wojny światowej w latach 1943 - 1945!" Warszawa 1974, s.714.

Stanisława Drzewiecka "Szliśmy znad Oki!" Warszawa 1985, s.220-221.

Hanna Michalska, Maria Stopień, Bożena Tazbir-Tomaszewska, Wanda Turkowska, Wacława Zastocka "Słownik uczestniczek walki o niepodległość Polski 1939 -1945 Poległe i zmarłe w okresie okupacji niemieckiej!" Warszawa 1988, s.431.

Płk w st.spocz.Józef Margules

J. Margules

Warszawa, dnia 16 listopada 1999r.

J. 2081/USK

LUP

1946

WOJCIECHOWSKA Gabriela

ps. "Gabrysia"

3 Nazwiskane karty informacyjne

T. 2031/USK LP
1. Armia WP

Wojciechowska Gabriela ps. "Gabrysia" (1926 – 1944)

- ochotniczo zgłosiła się do 1. Korpusu PSZ w ZSSR. Skierowana do 2. Dywizji Piechoty im. J. Dąbrowskiego. Po kursie sanitarnym skierowana do do plutonu sanitarnego 3. batalionu 4. pułku piechoty jako instruktorka sanitarna. Ranna pod Puławami, zmarła 2 września 1944.

Źr. Maria Wójcik, Kobiety – żołnierze 1. i 2. Armii WP – biografie i wspomnienia, s. 210 – 211, 213, 284

K.Wojt. 2011

+

T 2081/WJK IP LWP
WOJCIECHOWSKA GABRIELA kpr.

2 Dywizja Piechoty im. Jana Henryka Dąbrowskiego,
2 Batalion Sanitarny, 4 Pułk Piechoty, sanitariu-
szka. Wielu żołnierzy w boju pod Puławami zaw-
dzięcza Jej życie.

W dniu 1 sierpnia 1944 roku w czasie walk o przy-
czółek na lewym brzegu Wisły w Górze Puławskiej
pod Puławami została śmiertelnie ranna.

Pochowana na Cmentarzu Wojskowym w Puławach.

Za bohaterstwo pośmiertnie odznaczona Krzyżem
Walecznych.

Szkoła w Nieświnie w pow. Koneckim nosi Jej imię.

a.

LWP

Wojciechowska Gabriela

1098.

T. 2081/WSK

LNP

WOJCIECHOWSKA
Gabriela

vi. Fotografie

1. 201j. w murzoluze, (l.b.d.), reprod.,
(13x18), szt. 1

1. WSK

Tezli opokowe

2. T. 2081/WSK

3. repr., 13x18

4.

5. WOJCIECHOWSKA Gabriela

6. N.N.

7.

8. Uwagi: Opis na odwrocie fot.

Wojciechowska Gabriela - kpr.

Sanitariuszka 4 pp. 2 dywizji piechoty

Poległa pod Puławami 1 sierpnia 1944r.

52.

Wojciechowska
Gabryśia

Wojciechowska Gabriela - kpr. sanitariuszka
4 pp 2 dywizji piechoty
Poległa pod Putawami 1 sierpnia 1944 r.

poległ. 01.8.1944r.

WOJCIECHOWSKA Gabriela

